

Republica Moldova

CURTEA CONSTITUȚIONALĂ

DECIZIE

DE INADMISIBILITATE

a sesizării nr. 276g/2021

privind excepția de neconstituționalitate a
unor dispoziții din articolul 34 alin. (3) din Codul de procedură penală
*(dreptul de a recuza judecătorul
care soluționează cererea de recuzare [nr. 2])*

CHIȘINĂU

29 martie 2022

Curtea Constituțională, judecând în componența:

nei Domnica MANOLE, *Președinte*,
dlui Nicolae ROȘCA,
nei Liuba ȘOVA,
dlui Serghei ȚURCAN,
dlui Vladimir ȚURCAN, *judecători*,
cu participarea dlui Gheorghe Reniță, *asistent judiciar*,

Având în vedere sesizarea înregistrată la 16 decembrie 2021,
Examinând admisibilitatea sesizării menționate,
Având în vedere actele și lucrările dosarului,
Deliberând la 29 martie 2022, în camera de consiliu,

Pronunță următoarea decizie:

ÎN FAPT

1. La originea cauzei se află sesizarea privind excepția de neconstituționalitate a textului „recuzarea [...] judecătorului [...] care soluționează cererea de recuzare, nu se admite” din articolul 34 alin. (3) din Codul de procedură penală, ridicată de dl Cristian Gundiuc, în interesele S.R.L. „Hollman Construct”, parte în dosarul nr. 10-53/21, pendinte la Judecătoria Anenii Noi, sediul central.

2. Sesizarea a fost trimisă de dna judecător Maria Chiperi de la Judecătoria Anenii Noi, sediul central, pe baza articolului 135 alin. (1) lit. a) și lit. g) din Constituție.

A. Circumstanțele litigiului principal

3. La 7 octombrie 2021, dl Cristian Gundiuc a depus, în interesele S.R.L. „Hollman Construct”, o plângere împotriva actelor și acțiunilor procurorului.

4. Această plângere a fost repartizată spre examinare dlui Andrei Cașcaval, judecător de instrucție de la Judecătoria Anenii Noi, sediul central.

5. În cadrul ședinței de judecată din 10 decembrie 2021, dl Cristian Gundiuc a depus, în interesele S.R.L. „Hollman Construct”, o cerere de recuzare împotriva dlui judecător Andrei Cașcaval. Cererea de recuzare a fost distribuită spre soluționare dnei judecător Maria Chiperi.

6. Totodată, dl Cristian Gundiuc a depus, în interesele S.R.L. „Hollman Construct”, o cerere de recuzare împotriva dnei judecător Maria Chiperi și, concomitent, a ridicat excepția de neconstituționalitate a textului „recuzarea [...] judecătorului [...] care soluționează cererea de recuzare, nu se admite” din articolul 34 alin. (3) din Codul de procedură penală.

7. Printr-o încheiere din 10 decembrie 2021, Judecătoria Anenii Noi, sediul central, a admis ridicarea excepției de neconstituționalitate și a trimis sesizarea la Curtea Constituțională, în vederea soluționării acesteia.

B. Legislația pertinentă

8. Prevederile relevante ale Constituției sunt următoarele:

Articolul 20 Accesul liber la justiție

„(1) Orice persoană are dreptul la satisfacție efectivă din partea instanțelor judecătorești competente împotriva actelor care violează drepturile, libertățile și interesele sale legitime.

(2) Nici o lege nu poate îngrădi accesul la justiție.”

Articolul 54 Restrângerea exercițiului unor drepturi sau al unor libertăți

„(1) În Republica Moldova nu pot fi adoptate legi care ar suprima sau ar diminua drepturile și libertățile fundamentale ale omului și cetățeanului.

(2) Exercițiul drepturilor și libertăților nu poate fi supus altor restrângeri decât celor prevăzute de lege, care corespund normelor unanim recunoscute ale dreptului internațional și sânt necesare în interesele securității naționale, integrității teritoriale, bunăstării economice a țării, ordinii publice, în scopul prevenirii tulburărilor în masă și infracțiunilor, protejării drepturilor, libertăților și demnității altor persoane, împiedicării divulgării informațiilor confidențiale sau garantării autorității și imparțialității justiției.

(3) Prevederile alineatului (2) nu admit restrângerea drepturilor proclamate în articolele 20-24.

(4) Restrângerea trebuie să fie proporțională cu situația care a determinat-o și nu poate atinge existența dreptului sau a libertății.”

Articolul 116 Statutul judecătorilor

„(1) Judecătorii instanțelor judecătorești sânt independenți, imparțiali și inamovibili, potrivit legii.

[...]”

9. Prevederile relevante ale Codului de procedură penală, adoptat prin Legea nr. 122 din 14 martie 2003, sunt următoarele:

Articolul 34 Abținerea sau recuzarea judecătorului

„[...]”

(3) **Recuzarea** anticipată a judecătorilor care încă nu participă la judecarea cauzei date, precum și a **judecătorului** sau completului de judecată **care soluționează**

cererea de recuzare, nu se admite, însă argumentele cererii de recuzare pot fi invocate în apel sau, după caz, în recurs împotriva hotărârii în fond.

[...].”

ÎN DREPT

A. Argumentele autorului excepției de neconstituționalitate

10. Autorul excepției de neconstituționalitate a notat că textul contestat constituie o ingerință în exercițiul dreptului la un proces echitabil atunci când există motive legitime să se bănuiască parțialitatea judecătorului căruia i s-a încredințat examinarea cererii de recuzare a altui judecător.

11. În opinia autorului excepției de neconstituționalitate, prevederile contestate contravin articolelor 20, 54 și 116 din Constituție.

B. Aprecierea Curții

12. Examinând admisibilitatea sesizării privind excepția de neconstituționalitate, Curtea constată următoarele.

13. În conformitate cu articolul 135 alin. (1) lit. a) din Constituție, controlul constituționalității legilor, în prezenta cauză a unor prevederi din Codul de procedură penală, ține de competența Curții Constituționale.

14. Curtea observă că sesizarea privind excepția de neconstituționalitate a fost ridicată de reprezentantul unei părți în proces. Astfel, sesizarea este formulată de subiectul căruia i s-a conferit acest drept pe baza articolului 135 alin. (1) literele a) și g) din Constituție, așa cum a fost interpretat acesta în Hotărârea Curții Constituționale nr. 2 din 9 februarie 2016.

15. Obiectul excepției de neconstituționalitate îl reprezintă textul „recuzarea [...] judecătorului [...] care soluționează cererea de recuzare, nu se admite” din articolul 34 alin. (3) din Codul de procedură penală.

16. Curtea reține că textul „precum și a judecătorului sau completului de judecată care soluționează cererea de recuzare” din alin. (3) al articolului 34 din Codul de procedură penală a fost contestat anterior în fața Curții Constituționale. În acest sens, Curtea a pronunțat Decizia nr. 62 din 19 septembrie 2016. Totuși, în această sesizare au fost invocate critici noi.

17. În continuare, Curtea reține că o condiție obligatorie pentru formularea excepției de neconstituționalitate o reprezintă aplicabilitatea prevederilor contestate în cauza în care a fost ridicată excepția (a se vedea punctul 1 din dispozitivul HCC nr. 2 din 9 februarie 2016).

18. Excepția de neconstituționalitate a fost ridicată într-o cauză penală în care a fost recuzat judecătorul care trebuia să soluționeze cererea de recuzare a altui judecător. Prin urmare, Curtea admite că prevederile

contestate pot fi aplicate la soluționarea cauzei în care a fost ridicată excepția de neconstituționalitate.

19. Curtea reține că o altă condiție obligatorie pentru ca excepția de neconstituționalitate să poată fi examinată în fond este incidența a cel puțin unui drept garantat de Constituție (a se vedea DCC nr. 44 din 1 aprilie 2021, § 20; DCC nr. 78 din 3 iunie 2021, § 17).

20. Autorul sesizării susține că textul contestat contravine articolelor 20 [*accesul liber la justiție*], 54 [*restrângerea exercițiului unor drepturi sau al unor libertăți*] și 116 [*statutul judecătorilor*] din Constituție.

21. În jurisprudența sa, Curtea a stabilit că pentru a fi aplicabil articolul 54 din Constituție, autorul sesizării trebuie să demonstreze existența unor ingerințe în drepturile fundamentale garantate de Constituție (DCC nr. 36 din 30 martie 2021, § 18).

22. În continuare, Curtea va analiza dacă textul contestat din articolul 34 alin. (3) din Codul de procedură penală implică vreo ingerință în articolele 20 și 116 din Constituție, care garantează accesul liber la justiție și, respectiv, imparțialitatea judecătorilor.

23. Curtea reține că textul contestat din articolul 34 alin. (3) din Codul de procedură penală prevede interdicția de a recuza judecătorul căruia i s-a încredințat soluționarea cererii de recuzare a altui judecător.

24. În jurisprudența sa, Curtea a menționat că procedura de soluționare a unei cereri de recuzare nu îmbracă forma unui contencios care să reclame un tratament jurisdicțional, fiind o chestiune de administrare a actului de justiție. Procedura cercetării și a judecării cererii de recuzare este o procedură incidentală, al cărei obiect este distinct de obiectul propriu al procesului penal la care se referă. Această procedură nu are caracter jurisdicțional penal în sens material. Curtea a mai subliniat că regulile procedurale în materie de recuzare nu sunt reguli de drept comun privind judecarea în fond a cauzei. Ele au un caracter special, de verificare a conformității motivelor invocate de recuzare și abținere cu cele prevăzute de lege (a se vedea, *mutatis mutandis*, DCC nr. 62 din 19 septembrie 2016, §§ 30-31; DCC nr. 10 din 1 februarie 2022, § 21).

25. Mai mult, Curtea reiterează că declanșarea unei proceduri de recuzare succesive ar forma un cerc vicios, care ar împiedica examinarea cu celeritate a cauzei și ar încălca drepturile celorlalți participanți la proces. Așadar, textul contestat vizează o procedură integrată procesului în curs de judecată, al cărui scop este tocmai asigurarea desfășurării rezonabile a judecării și nicidecum încălcarea principiilor procesului echitabil (a se vedea DCC nr. 10 din 1 februarie 2022, § 22).

26. Curtea subliniază că rațiunea unei astfel de reglementări constă în necesitatea asigurării continuității activității jurisdicționale. În caz contrar, există riscul ca instituția recuzării să se transforme într-un instrument care ar pune în pericol judecarea fondului cauzei într-un termen rezonabil (a se vedea DCC nr. 10 din 1 februarie 2022, § 23).

27. Totodată, Curtea constată existența unor garanții procedurale, conform cărora justițiabilii beneficiază de căile de atac împotriva hotărârii

judecătorești (a se vedea DCC nr. 62 din 19 septembrie 2016, § 32; DCC nr. 10 din 1 februarie 2022, § 24). Mai mult, conform articolului 34 alin. (3) din Codul de procedură penală, argumentele cererii de recuzare pot fi invocate în apel sau, după caz, în recurs împotriva hotărârii în fond.

28. În consecință, Curtea reține că textul contestat nu constituie o ingerință în articolele 20 și 116 din Constituție. Pentru că nu s-a constatat existența vreunei ingerințe în drepturile fundamentale garantate de Constituție, invocate de autorul excepției, Curtea reține că nici articolul 54 din Constituție nu este incident.

29. Prin urmare, pe baza celor menționate *supra*, Curtea constată că sesizarea privind excepția de neconstituționalitate este inadmisibilă și nu poate fi acceptată pentru examinare în fond.

Din aceste motive, în baza articolelor 135 alin. (1) literele a) și g), 140 alin. (2) din Constituție, 26 alin. (1) din Legea cu privire la Curtea Constituțională, 61 alin. (3) și 64 din Codul jurisdicției constituționale, Curtea Constituțională

DECIDE:

1. *Se declară inadmisibilă* sesizarea privind excepția de neconstituționalitate a textului „recuzarea [...] judecătorului [...] care soluționează cererea de recuzare, nu se admite” din articolul 34 alin. (3) din Codul de procedură penală, ridicată de dl Cristian Gundiuc, în interesele S.R.L. „Hollman Construct”, parte în dosarul nr. 10-53/21, pendinte la Judecătoria Anenii Noi, sediul central.

2. Prezenta decizie este definitivă, nu poate fi supusă niciunei căi de atac, intră în vigoare la data adoptării și se publică în Monitorul Oficial al Republicii Moldova.

Președinte

Domnica MANOLE

Chișinău, 29 martie 2022

DCC nr. 39

Dosarul nr. 276g/2021